

DE ILLEGALITEIT

een maand lang mishandeld, hij bleef zwijgen. Tenslotte werd hij op een avond in de Cellenbarakken dermate gemarteld dat een medegevangene hem meerdere malen luid hoorde roepen: 'Mensen, helpt toch, ze vermoorden me!' Holstege werd in zijn cel gesmeten. Aan de communist die naast hem gevangen zat, kon hij via een verbinding in de muur zeggen, dat ook deze moest blijven zwijgen. Hij vroeg zijn kameraad tenslotte om, 'als hij het mocht beleven, de groeten aan zijn vrouw over te brengen.' De volgende ochtend was hij overleden. Bij de begrafenis was een van de twee Haagse rechercheurs aanwezig; de familie mocht de kist niet openen.¹

★

In juli '42, bijna een jaar na Holstege's dood, had de *Sicherheitspolizei* de landelijke leiding van de illegale CPN nog steeds niet in handen. '*Trotz umfangreicher Ermittlungen unter Einschaltung eines Einsatzkommandos der niederländischen Polizei in Amsterdam*' (de groep Bakker) '*war es*', aldus Harster aan het *Reichssicherheitshauptamt*, '*bisher nicht möglich, führende Köpfe aus der Landesleitung festzunehmen . . . Die Leitung arbeitet gut getarnt und unter Ausnutzung aller Möglichkeiten, die ihnen hier durch die Bevölkerung geboten werden.*'²

Het ontbrak de Groot, Jansen en Dieters nimmer aan steun van toegewijde partijgenoten.

★

Wat dééd de illegale CPN?

Wij hebben het sabotagewerk geschetst. Daarnaast werd, meestal via het apparaat van *De Waarheid*, geld ingezameld om arbeiders te helpen die weigerden naar Duitsland te vertrekken, en om diegenen bij te staan die in de illegale strijd kostwinners verloren hadden. Hiervoor diende het z.g. Solidariteitsfonds. Volgens een naoorlogse publikatie van de CPN werd in '41 door dit fonds f 100 000 uitgekeerd (aannemend dat per steungeval gemiddeld f 7 per week uitgekeerd werd, zou men voor dat jaar op ca. driehonderd 'volledige' steungevallen komen), in '42 f 250 000, in '43

¹ BG-Den Haag: Sententie inz. O.F.K.G. Lange (28 febr. 1949), p. 4, 14 (Doc I-1011 B, a-1). ² Brief, 14 juli 1942, van de *BdS (IV A)* aan het *RSHA (HSSuPF, 158 C a)*.